

Dětská literatura jako inspirace k dramatickým dílnám v lesních mateřských školách

Oponentský posudek

Dorota Novotná předložila bakalářskou práci na téma Dětská literatura jako inspirace k dramatickým dílnám v lesních mateřských školách, a zabývá se v ní teoreticky i prakticky možnostmi, jak obohatit práci s literaturou v lesních mateřských školách o dramaticko-výchovnou práci, která dětem umožní prožít dobrodružství a získat emocionální prožitek společně s literárním hrdinou, „...aby děti nebyly pouhými posluchači literárního textu, ale i aktivními tvůrci příběhu“ (str. 23) Realizací čtyř dramatických lekcí v lesní mateřské školce Bažinka chtěla autorka vyzkoušet „možnost, jak práci s literaturou zapracovat do běžného dne, kdy (průvodci) tráví s dětmi čas v přírodě“.

Autorka se ve své práci nejprve poučeně věnuje charakterizaci dítěte předškolního věku s ohledem ke dramatické výchově, v následující kapitole pak zasvěceně charakterizuje lesní mateřské školky a dramatickou výchovu v mateřských školách i s vybranými technikami a metodami. Zde bych uvítala ještě větší propojení některých témat (zvláště když první kapitola končí úvahami o rozvoji emoční inteligence a empatického vnímání).

Velmi oceňuji kapitolu 2.2 Specifika lesních mateřských škol pro dramatickou výchovu, v níž autorka shrnuje některé specifické problémy, s nimiž se dramatická výchova může „v lese“ setkat, a uvědomuje si zároveň, že právě tyto problémy se leckdy mohou obrátit ve výhodu, pokud jich průvodce dovede dobře využít. Myslím, že platí v plné míře, že *„Aby dramatická výchova v lesních mateřských školách fungovala, je důležitá připravenost průvodce a jeho schopnost improvizace. Ten by měl znát principy, metody i techniky dramatické výchovy. Měl by dobře znát skupinu, pro kterou program tvoří. Také by měl mít schopnost přenést své znalosti do přírody a jejího prostoru a využít jejich benefitů.“* (str. 16).

V poslední teoretické kapitole se pak autorka citlivě věnuje kritériím výběru literární předlohy pro dramatické dílny v mateřských školách a zvláště pak v lesních, zde jsou také již zařazeny pečlivé rozborů čtyř literárních předloh pro dramatické lekce v LMŠ Bažinka.

Za velmi přínosný považuji promyšlený a citlivý výběr předloh, které, jak si autorka sama vytyčuje, nesou pro děti krásná témata a zároveň jsou spojena s přírodou a odpovídají okruhům témat lesních mateřských škol. Navíc autorka sleduje i jejich grafickou podobu a přínos ilustrací pro děti a uvažuje i o různorodosti a zaměření na mladší a starší předškolní věk.

Lekce jsou koncipovány i pro čtyři roční období a tak byly také realizovány. K podzimu připravila autorka lekci podle knihy Mileny Lukešové, ilustrované Janem Kudláčkem, Holčička a dešť o přátelství s deštěm, v zimě proběhla lekce podle Modrého tučňáka Petra Horáčka, zasazená na Jižní pól, o jinakosti, naději a přátelství, pro jaro Františka z kompostu od Simony Čechové s tématem užitečnosti každého tvora a prostředím zahrady se spoustou malých zvířátek a nenápadným návodem kompostování, a na léto Jak Cílek Lídu našel Františka Skály o putování a objevování krás lesa, vytvoření domova a sdílení s někým blízkým.

Dále už se autorka věnuje praktické části, definuje LMŠ Bažinka a popisuje svou zkušenost se čtyřmi dramatickými lekci. Nejprve předkládá cíle a podrobné přípravy lekcí, zde vnímám, že přípravy mají velké cíle, místy jsou právě s ohledem na specifika lesních školek (prostor plný podnětů, změny počasí atd.) předdimenzované a zahrnují i některé zbytečně abstraktní či pro tento věk a nezkušenou skupinu obtížné aktivity (improvizace), místy aktivity mírně odbíhají od příběhu či se dublují (harmonogram), což může přinést menší pozornost dětí v těchto podmínkách. Domnívám se také, že autorka naráží i na fakt, že některé lesní školky bohužel nejsou zvyklé na větší časové plochy řízené hry a na zapojení všech dětí do společných aktivit. Mnohé z problematických momentů autorka přesně vnímá a reflektuje v dalších kapitolách, kde popisuje a reflektuje, jak lekce probíhaly v praxi. Celkově ale lekce byly výborně naplněny, splnily své cíle a přinesly mnoho reflektovaných zkušeností. Z formálního pohledu by možná v práci bylo výhodnější a přehlednější spárovat přípravu a popisem realizace a její reflexí u každé lekce zvlášť, užitečné je ovšem i závěrečné souhrnné zhodnocení realizace dílen, v němž se daří postihnout i další obecně platné principy, specifické pro práci v LMŠ, některé konkrétní problematické momenty i vlastní zkušenost.

Práce obsahuje také krátké reflexe průvodkyň z LMŠ Bažinka, z nichž vyplývá, že i po této stránce projekt naplnil své cíle a skutečně se podařilo motivovat některé průvodkyně k podobné práci soustavněji (celý týden s podzimní knihou František z kaštanu, Anežka ze slunečnice).

Dále práce přináší bohatou fotodokumentaci.

Práce naplnila své cíle a oceňuji její teoretický i praktický přínos pro zdomácnění dramatické výchovy v lesních mateřských školkách a klubech. O to více mne mrzí, že musím zmínit pravopisné nedostatky.

Dorotě Novotné za práci velmi děkuji a navrhuji ji k obhajobě s hodnocením B.

Kateřina Schwarzová

Moje otázky k zamyšlení zní:

Jak byste upravila své lekce po získaných zkušenostech?

Myslíte, že je možné budovaný fikční svět literatury více konkrétně zakotvit v „tady a teď“? Tedy naopak využít daného prostoru, podmínek a materiálu, který je v přírodě přirozeně k dispozici, případně pracovat i s nečekaně vzniklými situacemi (jako je třeba objevení zvířátka či prudká změna počasí)?

Myslíte si, že děti v LMŠ mohou mít větší osobní zkušenost právě se vzájemnou pomocí a empatií, na kterou by se mohlo v dramatické práci navázat?